

- быть организована при обязательном условии, чтобы расходы на это дело существующих в настоящее время;
- 2) нуждающиеся в медицинской помощи, должны иметь ее главным образом в лице врачей, а отнюдь не от фельдшеров, и не контроль над деятельностью фельдшеров, а непосредственное оказание помощи должно быть главным делом земского врача; фельдшера же должны быть при врачах для приготовления лекарств, их выдачи и для исполнения поручений врачей при уходе за больными;
 - 3) для осуществления организации медицинского дела на вышесказанных основаниях, комиссия полагает, что количество врачей в уезде может быть увеличено на столько, чтобы в ведении каждого врача было не более 4 или 5 сел, находящихся по возможности не далее 8 верст от его места жительства. Такие небольшие участки дадут возможность всем амбулаторным больным являться к врачу и непосредственно от врача получать помощь, а тяжелых больных врач будет всегда иметь возможность посещать по вызову на дому; равным образом небольшой район, находящийся в ведении врача, даст полную возможность врачу почти ежедневно бывать в селе, в случае появления какой-либо эпидемии. Никаких разъездов, отнимающих так много времени, если нет эпидемии и без вызова к больным, врач делать не должен.

В целом, если земское собрание признает полезным реорганизовать медицинское дело в Конотопском уезде на основаниях выработанных комиссией совместно с управой, то управа полагает, что организовать дело следует не сразу в один год, а можно с начала 1897 года реорганизовать один участок или два, а к началу 1898 года – и все остальные.

КОНОТОПСЬКЕ ТЕХНІЧНЕ ЗАЛІЗНИЧНЕ УЧИЛИЩЕ (1890р. – 1917р.) .

Викл. Радько ТМ., студ. Гопта К., ПТК ЮмДУ

Упродовж 120 років день за днем, крок за кроком, сторінка за сторінкою складається літопис одного з найстаріших навчальних

закладів міста Конотоп та одного з перших залізничних закладів нашої держави - Політехнічного технікуму Конотопського інституту Сумського Державного Університету (в недалекому минулому - Конотопський будівельний технікум транспортно-будівництва, а у далекому ХІХ ст. - Конотопське технічне залізничне училище).

Історія закладу нерозривно пов'язана з історією розвитку залізничного транспорту, зокрема з будівництвом спочатку Курсько-Київської, а потім - Воронежсько-Києво-Московської залізниці. Якраз інтенсивний розвиток залізничного транспорту і зумовив потребу у великій кількості фахівців залізничної служби і відкритті навчальних закладів з їхньої підготовки. Перший такий навчальний заклад у 1869р. було засновано на станції Єлець, з 1870р. по 1880р. їх нараховувалось вже біля 30. Кошти на утримання закладів склалися з відрахувань експлуатаційних прибутків залізниці, загальне керівництво здійснювало Міністерство Шляхів Сполучення, керуючі залізницями були одночасно попечителями училищ і головами екзаменаційних комісій.

16 серпня 1890р. в Конотопі, поблизу залізниці та Головних залізничних майстерень, було відкрито трирічне технічне залізничне училище, у великому для того часу приміщенні, побудованому ще до 1890р. в смuzі відчуження за типовим проектом (цегляна двоповерхова будівля, з підвалом; загальна композиція її симетрична: чітко виділялась центральна частина і два приєднаних до неї коротких відкритків). Це одна з найкращих будівель Конотопа ХІХст., приклад високої майстерності місцевих будівельників і спеціалістів М-Ж-В залізниці. На щастя, будівля збереглася до нашого часу, хоча й зазнала певних змін: майже зруйнована окупантами в часи Великої Вітчизняної війни, вона була відбудована після звільнення Конотопа надзвичайним зусиллям і учнів, викладачів технікуму і будівельників.

Конотопське училище готувало спеціалістів-техників для обслуговування потреб К-В залізниці: машиністів паровозів, дорожніх майстрів, чергових по станції, майстрів по ремонту паровозів і вагонів, старших телеграфістів. Спочатку до училища приймали лише дітей залізничників і дітей їхніх родичів віком 14-17 років, з 8 серпня 1891р. - віком від 14 до 18 років. Навчання було платним. Для вступу потрібні були базові знання: школи чи гімназії або міського училища, конкурс - 3-5 осіб на одне місце. Здійснювався відбір найбільш розвинених і грамотних юнаків (дівчат до училища на той час ще не приймали). Обов'язковим було медичне обстеження.

Навчальний процес здійснювався на основі навчального плану і програм для 3-річного навчання в класах і майстернях. Спеціально

обладнаних навчальних кабінетів спочатку не було, заняття проходили у 3 класах (2 з них були зв'язані між собою телеграфним и апаратами «морзе»). Не було і наочного приладдя, допомагали розташовані поблизу головні майстерні та дистанція шляху. Учні вивчали: арифметику, алгебру, геометрію, фізику, чистописання, креслення (викладалось на дуже високому рівні), технологію, будівельне мистецтво, загальну механіку, механіку парову, залізничну справу, електротехніку, земле вимірювання, гімнастику, співи, закон божий (на закон божий і церковний спів виділялось 260 годин, а на математику та геодезію – 263). Практичні заняття проводилися зі столярного, слюсарного, теслярського, ковальського, токарного ремесел. Бібліотека училища на той час мала в наявності 36 книг.

Для вихованців училища обов'язковою була форма встановленого зразку: сірі (пізніше чорні) шинелі з солдатського сукна, сині кашкети з нікельованим гербом (якір і сокира). Зустрівши викладача, учні обов'язково мали привітатися по-військовому. Дуже суворими були правила поведінки для учнів. За порушення дисципліни суворо карали (використовували навіть арешт і карцер, під карцер було відведено невелику кімнату на I поверсі).

Спочатку в училищі було лише 3 викладачі з теоретичних предметів (інженери, у тому числі і начальник училища) і 3 техніки, котрі вели практичні заняття в навчальних майстернях. У 1890р. навчальний й виховний процес в училищі забезпечували: Третьяков М.Ф. – начальник училища, Зандгаген П.П., Подушко А.Г., Горленко С.Л., Розанов С.О., Ульянов В.В., Величковський – священник, Попов А.М. – регент, Яворський П.С. – наглядач у чині фельдфебеля. Заняття проводилися щодня з 8-00 або з 9-00 до 13-00 в класах і кімнаті для креслення, а з 15-00 до 18-00 чотири рази на тиждень у майстернях технікуму (вони розташовувались у навчальному корпусі, займали половину I поверху) і цехах Головних залізничних майстерень. Розпочиналися заняття з молитви в актовій залі. Навчальний рік починався 1 вересня, закінчувався переводними іспитами до 1 червня. Канікули взимку і весною тривали 2 тижні, влітку при переводі до II класу – 2 місяці, при переході до III класу – 1 місяць. Учні залучалися до ремонту будівлі училища, житлового приміщення, будівництва необхідних простих споруд.

Після закінчення 3-річного навчання в училищі учням видавалось свідоцтво. Потім, після проходження 2-річної залізничної практики-стажування, в жовтні місяці учні складали остаточні іспити з обраної спеціальності, і свідоцтво обмінювалось на атестат. Перший випуск Конотопського технічного залізничного училища відбувся у

1893р. 3 23 вихованців училища 15 були зараховані слюсарями у збірний цех Конотопських залізничних майстерень, 4 – ремонтними робітниками, 4 – учнями телеграфу. У музеї історії технікуму зберігається унікальне фото, із якого на нас кривь століття дивляться молоді, сповнені мрій, зосереджені й уважні перші випускники нашої Alma-mater.

1 серпня 1906р. в училищі було відкрито платний гуртожиток для учнів на 45 місць (під гуртожиток було відведено частину навчального корпусу, на I поверсі – спальні кімнати, а у напівпідвальному приміщенні – кухня, їдальня, кімнати для самопідготовки та відпочинку). Наш навчальний заклад і в цей час вже був центром культурно-масової роботи. У 1907р. при училищі організували оркестр народних інструментів, з великим успіхом він виступав на всіх урочистостях у закладі та на естраді їдальні головних залізничних майстерень. Діяв і хоровий гурток під керівництвом регента, проводились літературно-музичні вечори. Весною 1913р. було придбано перший футбольний м'яч, у вільний час учні під керівництвом наглядача Жукова грали в футбол, а взимку на подвір'ї училища облаштували ковзанку. У 1908р. учні випускного класу здійснили екскурсійну подорож до Москви, Управління залізницею для цієї подорожі виділило учням і педагогам 4-колесний пасажирський вагон, у якому подорожували й проживали 3 дні в Москві. У квітні 1910р. 37 учнів училища у супроводі начальника училища Точиського Л.А., інспектора Іванова Ю.Ф. і викладача Лещенка здійснили екскурсію до Криму з відвідуванням Нікітського ботанічного саду.

У 1915р., до Конотопу було евакуйоване технічне залізничне училище з м. Вільно (перебувало до осені 1918р.). Коли дорожнім відділом народної освіти М-Ж-В залізниці було прийняте рішення про відкриття середньо-технічного училища в м.Брянськ, туди вирушила адміністрація і частина викладачів училища з Вільно, були відправлені інвентар, обладнання, бібліотечний фонд, але всі учні і частина викладачів залишилися в вчитися й працювати в Конотопі.

Серед випускників закладу цього періоду є видатні особистості, котрі стали добре знаними й відомими далеко за межами м. Конотоп. Випускник 1896р. - Шелест О.Н. – видатний вчений у галузі тепlobудування та машинобудівництва, Заслужений діяч науки і техніки, Лауреат Державної премії СРСР, доктор технічних наук, професор МВТУ ім. Баумана; випускник 1907р. – Суворовцев М.І. - начальник Конотопського колієремонтного й механічного заводу МШС; випускник 1909р. – Мохель В.М. - пройшов шлях від помічника

машиніста паровозу до працівника Наркоматів і Міністерств, обіймав посаду начальника річкових, морських і змішаних залізнично-водних перевезень МШС; випускник 1910р. - **Беляєв О.В.** – крупний вчений у галузі металевих конструкцій сталевих мостів і ферм, доктор технічних наук, професор Московського державного університету ім. Ломоносова. Загалом у дореволюційний період зі стін Конотопського технічного залізничного училища вийшло 733 випускника.

Сьогодні ми перегорнули лише перші сторінки нашої історії, попереду – ще багато подій, пошуків, роки становлення, випробувань, змін, перетворень, наполегливої праці й постійного розвитку...

РУХ ОПОРУ НА СУМЩИНІ

Викл. Очкасов В. І., студ. Волков С., Несмашний В.,
Буренко О., ПТКІСумДУ

Хтось розумний сказав: «Народ який не знає минулого – не має майбутнього». Ці слова на сто відсотків стосуються нас, українців, які багато століть не мали власної держави, а отже і історії, так як історію нам писали в далеких та чужих кабінетах. Так було із історією страшної Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років, так було і з висвітленням Руху Опору у тому числі і на Сумщині. Сучасні підручники найчастіше дають таке визначення поняття: Рух Опору – це визвольний рух проти нацизму і фашизму і встановлених ними порядків за відновлення національної незалежності і державного суверенітету окупованих країн, за більш справедливий та демократичний устрій після визволення. Існували різні течії в Русі Опору з різною політичною орієнтацією як в країнах Європи, так і в нас, в Україні. Тому метою наших досліджень є не тільки радянське підпілля та партизанський рух, а й національно – визвольна гілка цього руху під проводом організації українських націоналістів (ОУН), яка як виявляється, діяла не тільки в західно - українських землях, а й в Сумській області.

За радянських часів багато зроблено для висвітлення партизанського руху, пам'яті про народних месників. Всі знали про партизанське з'єднання Сидора Артемовича Ковпака, яке розпочало свій бойовий шлях від Спадчанського лісу під Путівлем, а дійшло аж до Карпат. Ми ж хочемо поширити інформацію про партизанський рух та підпілля на Конотопщині.